

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar
universiteti**

Axborot texnologiyalari, tabiiy va aniq fanlar kafedrası

o‘qituvchisi Kudratov Alisher Toshpulatovichning Veterinariya profilaktikasi va davolash fakulteti 1-bosqich 106-guruh talabalari uchun “Sohada axborot kommunikatsiya texnologiyalari” fanidan “Taqdimotli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft PowerPoint” mavzusidagi

AMALIY MASHG‘ULOT ISHLANMASI

Samarqand 2025

Tuzuvchi:

A.Kudratov - Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Axborot texnologiyalari, tabiiy va aniq fanlar kafedrasida o'qituvchisi

Taqrizchilar:

H.Akbarov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti, “Raqamli texnologiyalar, turizm va gumanitar fanlar” kafedrasida dotsenti, PhD

X.Urdushev – Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Axborot texnologiyalari va tabiiy fanlar kafedrasida dotsenti

**“Taqdimotli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft PowerPoint”
mavzusi bo’yicha ma’ruzani olib borish texnologiyasi**

<i>Talabalar soni</i> 19	2 soat
<i>Mashg’ulot shakli</i>	Amaliy
<i>Amaliy mashg’ulot rejasi</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. PowerPoint taqdimot ilovasining imkoniyatlari 2. PowerPoint'da sohaga doir taqdimotlar tuzish
<i>O’quv mashg’ulotining maqsadi</i>	Mavzu bo’yicha ko’nikmalarini hosil qilish.
<i>Pedagogik vazifalar:</i>	<i>O’quv faoliyati natijalari:</i>
<ul style="list-style-type: none"> - PowerPoint taqdimot ilovasini tushintirish; - PowerPoint taqdimot ilovasida ishlashni urganadi; - PowerPoint taqdimot ilovasida tadqiqotlarni tayyorlashni urganadi 	<ul style="list-style-type: none"> - PowerPoint taqdimot ilovasi bilan tanishadi; - PowerPoint taqdimot ilovasida ishlash ko’nikmasi hosil bo’ladi; - PowerPoint taqdimot ilovasida tadqiqotlarni tayyorlash ko’nikmasi hosil bo’ladi;
<i>O’qitish usullari</i>	namoyish, aqliy hujum, insert texnikasi.
<i>O’qitish vositalari</i>	Doska, videoproyektor, topshiriqlar, tarqatma materiallar.
<i>O’qitish shakllari</i>	Frontal, kollektiv, guruhda ishlash.
<i>O’qitish sharoiti</i> <i>Monitoring va baholash</i>	Videoproyektor bilan ta’minlangan auditoriya. Kuzatish, og’zaki baholash, savol- javob, test savollari.

T/r	Mashg’ulot bosqichlari	Ajratilgan vaqt	Mashg’ulot mazmuni	Ta’lim metodlari	Ta’lim vositalari
1.	Tashkiliy qism	5	Salomlashish. Yo’qlama qilish. Guruh tayyorgarligini tekshirish, xona tozalagini tekshirish	Kuzatuv	Elektron doska, kompyuter
2.	Kirish qismi (motivasiya)	10	O’quvchilarga Power point ilovasi haqida tushunchalar berish.	Baholash mezoni Insert	Electron doska, kompyuter
3.	Yangi mavzuni bayoni	30	Taqdimotli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft PowerPoint	kompyuter	Elektron doska, kompyuter
4.	Mustahkamlash (qo’llash)	30	Oquvchilarga yangi mavzu bo’yicha vazifalar topshirilib. Vazifalar asosida mavzu mustahkamlanadi, o’quvchilar baholanadi.	mavzuni mustahkamlash uchun savollar	Elektron doska, kompyuter
5.	Yakuniy qism	5	Uyga vazifa: Bugungi yangi mavzuni mustahkamlash		

5-amaliy mashg'ulot: Taqdimotli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft PowerPoint

Reja:

- 1. PowerPoint taqdimot ilovasining imkoniyatlari**
- 2. PowerPoint'da sohaga doir taqdimotlar tuzish**

PowerPoint taqdimot ilovasining imkoniyatlari.

Microsoft PowerPoint ilovasi matnlar, rasmlar, fotosuratlar, videolar, Анимациялар va boshqa elementlarni o'z ichiga olgan samarali taqdimotlarni yaratish uchun ishlatiladi.

Taqdimot (lotincha praesento – taqdimot, inglizcha present – taqdim etish) – ommaviy chiqishlar uchun mo'ljallangan illustrativ materiallarga ega elektron hujjat.

PowerPoint taqdimot fayllari slayd (kadr)lardan iborat.

Har bir slaydda har xil turdagi axborotlar bo'lishi mumkin - matn, grafik (chizmalar, diagrammalar va boshqalar), jadval, audio, videokliplar va boshqalar.

Taqdimot: slaydlarini qog'ozga chop etish; har bir slaydga eslatma qo'shish; faylda saqlash; maxsus effektlar qo'shish va taqdimotni kompyuter ekranida yoki kompyuter proektor yordamida auditoriya katta ekranda namoyish qilish.

Taqdimot shaxsan yoki Internetda masofadan turib taqdim etilishi yoki boshqa foydalanuvchilar bilan bo'lishish mumkin. Bu ma'ruzachiga chiqishlar davomida tinglovchilarga har qanday turdagi ma'lumotlarni aniq va sodda tarzda yetkazish imkonini beradi, bu: loyiha g'oyalari, kurs ishi yoki yakuniy malakaviy ishlar natijalari, ilmiy tadqiqotlar, tezislari, ma'ruzalar yoki ma'ruzalar materiallari va boshqalar bo'lishi mumkin.

Elektron taqdimotning afzalliklari quyidagilardan iborat: taqdimot ketma-ketligi, slaydlarni namoyish etish tinglovchilar e'tiborini jalb qilishni osonlashtiradi.

Multimedia effektlari: taqdimot slaydlari shunchaki rasm emas, u animatsiya elementlari, audio va videoqismlarini o'z ichiga olishi mumkin.

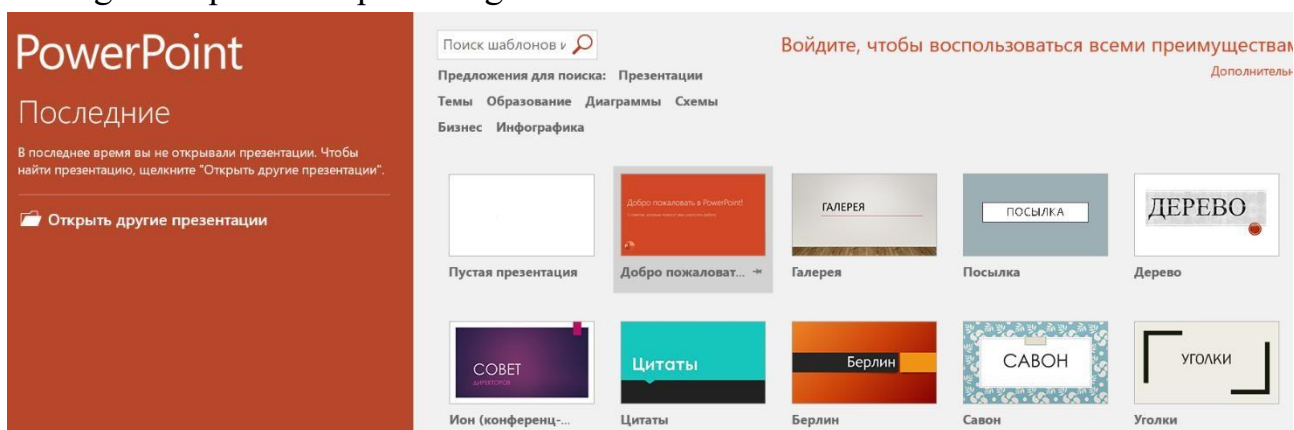
Multimedia taqdimoti - bu texnik vositalar va dasturiy ta'minotdan foydalangan holda materiallar tayyorlash. Multimedia taqdimotining afzalliklari shundaki, u bir vaqtning o'zida grafik, matn va audiovizual axborotdan foydalanish imkonini beradi. Matn, grafik, videova audioni almashtirish yoki birlashtirish sizga yangi materialni eng vizual va oson tushunarli shaklda etkazish imkonini beradi.

Vizualizatsiya (ko'rish) multimedia taqdimotlaridan foydalanishning asosiy argumentidir va u eng yaxshi umumiy ibora bilan ifodalanadi: "Yuz marta eshitishdan ko'ra, bir marta ko'rmoq afzaldir".

Microsoft PowerPoint ilovasi fayli kompyuter xotirasida *.pptx kengaytmasi bilan saqlanadi.

Microsoft PowerPoint ilovasi yuklanganda yangi ochilgan taqdimotga **Презентация1, Презентация2,...** kabi nomlar avtomatik tarzda beriladi.

Qoidaga ko'ra PowerPoint ilovasi **Пуск** tugmasi orqali yuklanadi (1.5.1-rasm.). Yangi taqdimot tuzish uchun muloqot oynasidan **Пустая презентация** (Bo'sh taqdimot) maketi sichqoncha ko'rsatkichi bilan bosiladi. Shuningdek, PowerPoint ilovasi foydalanuvchilarga taqdimot shablonlarini taqdim etadi. Bu shablonlar tematik mavzularga ajratilgan bo'lib, yangi shablonlar Internet tarmog'idan qidiruv orqali amalga oshiriladi.

1.5.1-rasm.

PowerPoint'da sohaga doir taqdimotlar tuzish

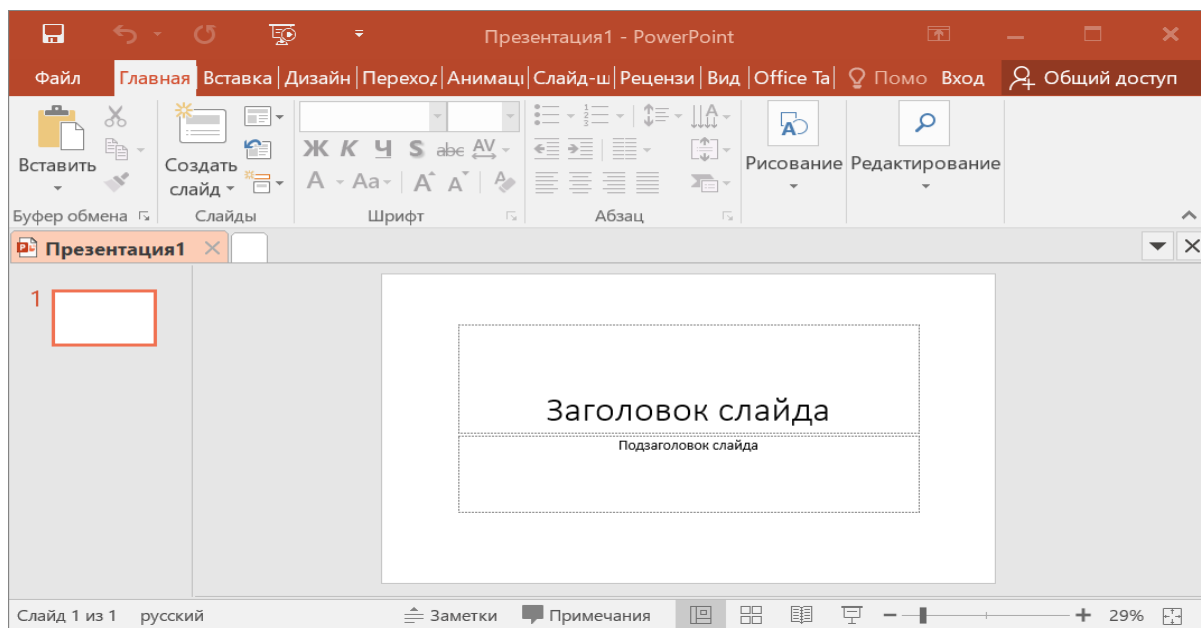
1.5.1-vazifa. PowerPoint ilovasida **Пустая презентация** (Bo'sh taqdimot) faylini tuzing va uni kompyuter xotirasida tegishli nom bilan rasmiylashtiring.

Bajarish usuli.

1) **Пуск** tugmasini faollashtiring. Asosiy menyuda taqdim qilingan ilovalar ro'yxatidan **PowerPoint...** tanlang va sichqoncha ko'rsatkichi bilan faollashtiring;

2) Monitorga yuklangan PowerPoint oynasini o'ng tomondagi **Пустая презентация** (Bo'sh taqdimot) ni sichqoncha ko'rsatkichi bilan faollashtiring. Natijada **Презентация-PowerPoint** nomli taqdimot oynasi yuklanadi (1.5.2-rasm.).

3) Taqdimot faylini kompyuter xotirasida tegishli nom bilan rasmiylashtiramiz. **Файл** menyusidan **Сохранить** buyrug'ini beramiz. Oynaga ochilgan **Сохранить как** muloqat oynasidan **Этот компьютер** yoki **Обзор** papkalarini faollashtiramiz. Masalan **Обзор** papkasi faollashtirilsa foydalanuvchiga **Документы** papkasi faol bo'lgan **Сохранение документа** dialog oynasi ochiladi. Bu oynani **Тип файла:** darchasiga fayl nomi kiritiladi, masalan 101.3.Abdullaeva R. kabi va **Сохранить** tugmasi bosiladi (1.5.3-rasm.).

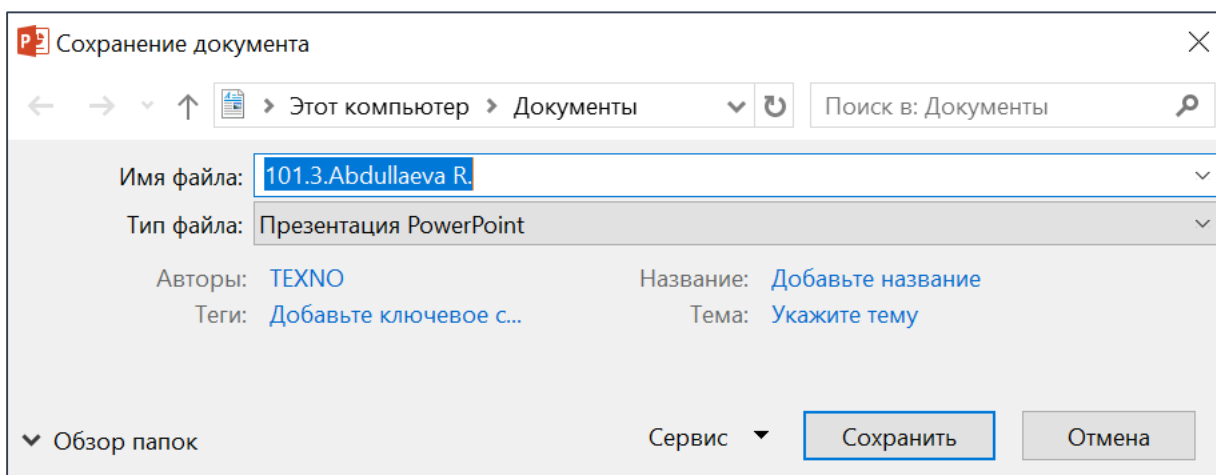

1.5.2-rasm.

2)

Monitorga yuklangan PowerPoint oynasini o'ng tomondagi **Пустая презентация** (Bo'sh taqdimot) ni sichqoncha ko'rsatkichi bilan faollashtiring. Natijada **Презентация-PowerPoint** nomli taqdimot oynasi yuklanadi (1.5.2-rasm.).

3) Taqdimot faylini kompyuter xotirasida tegishli nom bilan rasmiylashtiramiz. **Файл** menyusidan **Сохранить** buyrug'ini beramiz. Oynaga ochilgan **Сохранить как** muloqat oynasidan **Этот компьютер** yoki **Обзор** papkalarini faollashtiramiz. Masalan **Обзор** papkasi faollashtirilsa foydalanuvchiga **Документы** papkasi faol bo'lgan **Сохранение документа** dialog oynasi ochiladi. Bu oynani **Тип файла:** darchasiga fayl nomi kiritiladi, masalan 101.3.Abdullaeva R. kabi va **Сохранить**

1.5.3-rasm.

tugmasi bosiladi (1.5.3-rasm.).

Natijada ilova oynasi 1.5.4-rasmda keltirilgan ko‘rinishni oladi. Ilova oynasini sarlavha satri markazida

101.3.Abdullaeva R. – PowerPoint fayl nomi yoziladi (1.5.4-rasm.).

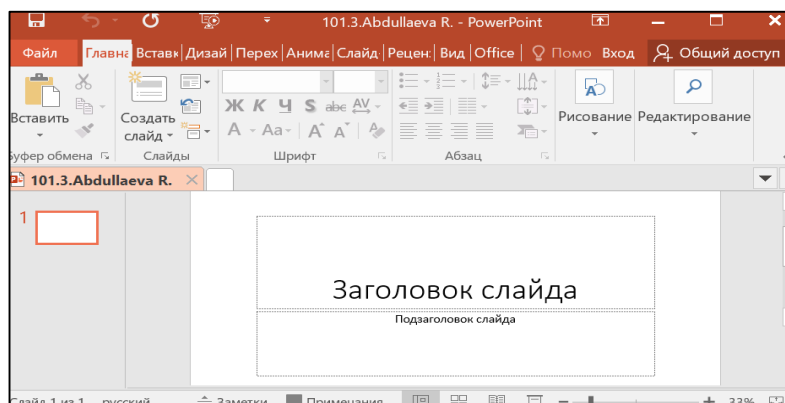
1.5.2-vazifa. Taqdimotga slaydlar qo‘shish va slayd **Макет**’larini tanlash. Kontekst menyu buyruqlaridan foydalanish.

Bajarish usuli.

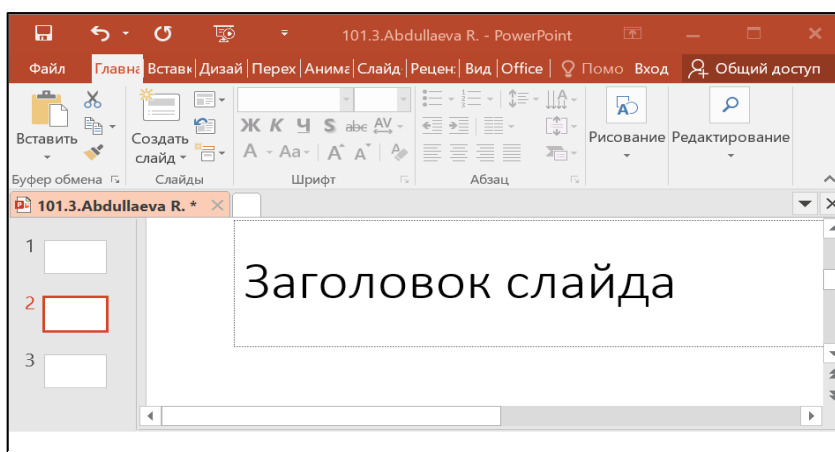
1) **Главная** vkladkasidan **Создать слайд** (Slayd tuzish) buyrug‘ini bering va undan **Только заголовок** (Faqat sarlavha) **Макет**’ni tanlang. Keyin bu ishni **Пустой слайд**(Bo‘sh slayd) **Макет**’ni uchun amalga oshiring (1.5.5-rasm.). Agar tuzilgan slaydlarni **Макет**’ini o‘zgartirish zaruriyati yuzaga kelsa bu jarayon **Главная** vkladkasini **Макет** buyrug‘i bilan amalga oshiriladi. Bu ishni amalga oshirish uchun:

- tegishli slayd sichqoncha bilan faollashtiriladi;
- **Главная** vkladkasidan **Макет** buyrug‘i bilan ochiladigan **Макет**lar ro‘yxatidan tegishlisi sichqoncha ko‘rsatkichi bilan tanlanadi.

2) Taqdimotga slayd qo‘shish uchun: oynani chap tomondagi panelidan tegishli slayd faollashtirilib, kontekst menyudan **Создать слайд** buyrug‘i beriladi. Agar kontekst menyudan **Дублировать слайд** buyrug‘i berilsa taqdimotga joriy slaydning nusxasi o‘rnatiladi. Bu ishni kontekst menyuning **Копировать-Вставить** buyrug‘lari bilan ham amalga oshirish mumkin.

1.5.4-rasm.

1.5.5-rasm.

1.5.3-vazifa. Taqdimot slaydlariga matnlar yozish, ob'ektlar o'rnatish.

Topshiriq va ko'rsatmalar.

Birinchi slaydni faolashtiring:

1.1) Slaydni "**Заголовок слайда**" (Slayd sarlavhasi) "Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti" matnini yozing.

Подзаголовок слайда (Slayd sarlavha ostisi) maydoniga "Veterinariya meditsinasi yo'nalishi 101 guruh talabasi Abdullaeva R." matnini yozing.

1.2) **Главная** vkladkasini **Шрифт** buyrug'i bilan ochiladigan shriftlar ro'yxatidan sizga maqbul bo'lgan (masalan, **Cambria Math**) shrift turini tanlang.

1.3) **Главная** vkladkasini **Размер шрифта** buyrug'i bilan tegishli shrift o'lchamlarini o'rnatish.

1.4) **Главная** vkladkasini **цвет шрифта (shrift rangi)** buyrug'i bilan slayd harf va simvollarini uchun rang tanlang.

1.5) **Заголовок слайда** va **Подзаголовок слайда** maydonlari o'lchamlarini gorizontal va vertikal kengliklari o'zgartirish, siljiting. Chiroqli va qulay ko'rinishga keltirish (1.5.6-rasm.).

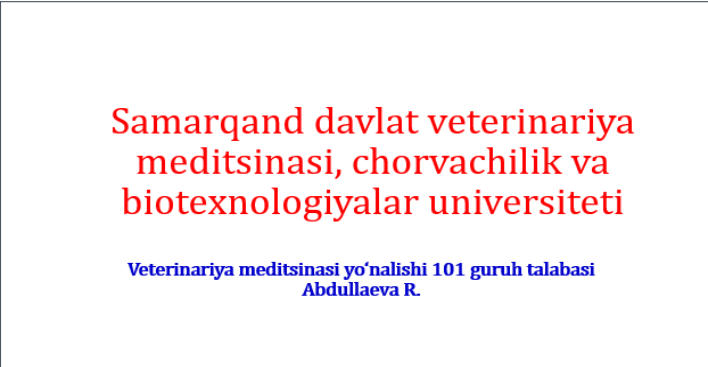
Ikkinchi slaydni faolashtirish:

2.1) Slaydni **Зоголовок слайда** (Slayd sarlavhasi) maydoniga quyidagi matn yozing: "Sohada axborot-kommunikatsiya texnologiyalari fanidan HEMIS platformasiga joylashtirilgan amaliy mashg'ulotlar ro'yxati".

2.2) Slaydga to'rtburchak ko'rinishdagi figurani o'rnatish. Buning uchun **Вставка** vkladkasidan **Фигуры** buyrug'ini bering. Oynaga ochilgan figuralar tasvirlaridan **Прямоугольник** (To'g'ri to'rtburchak) figurasini sichqoncha bilan ajratilsa, sichqoncha 'rsatkichi "+" kabi ko'rinishini oladi. Slaydning figura o'rnatiladigan sathini aniqlab "+" belgisi sichqoncha ko'rsatkichni harakatlantirilsa, tanlangan figura slaydga o'rnatiladi.

2.3) O'rnatilgan figuraga quyidagi mavzular ro'yxatini yozing:

1. Axborot va uning turlari, o'lchov birliklari
2. Matnli va sonli axborotlarni kodlash
3. Matnli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft Word
4. Jadvalli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft Excel
5. Taqdimotli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft PowerPoint

Samarqand davlat veterinariya
meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti

Veterinariya meditsinasi yo'nalishi 101 guruh talabasi
Abdullaeva R.

1.5.6-rasm.

6. Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari. Microsoft Access
7. Korrelyasion-regrission masalalar
8. Kompyuter tarmoqlari
9. Internet xizmatlari
10. Axborot xavfsizligi

Slaydga o'rnatilgan figuraga matn yozish uchun, u faollashtiriladi va kontekst menyudan "**Изменить текст**"-matnni o'zgartirish (qo'shish) buyrug'i beriladi.

Tanlangan figura ichiga yuqorida keltirilgan matn kiritiladi. Slayd sathida: figura kengliklari, siljitish va joylashtirishlar, harflar uchun shriftlar, shrift o'lchamlari va ranglar o'rnatiladi. Figura faollashtirilsa lenta satriga "**Формат**" nomli vkladka qo'shiladi. "**Формат**" vkladkasini **Стили фигур** buyrug'iga tegishli figuralardan kerakli ranglar tanlanadi. Natijada 2-slayd 1.5.7-rasmda keltirilgan kabi ko'rinishga ega bo'lishi mumkin.

1.5.7-rasm.

Uchinchi slaydni faollashtiring:

**Sohada axborot-kommunikatsiya texnologiyalari fanidan
HEMIS platformasiga joylashtirilgan amaliy mashg'ulotlar
ro'yxati**

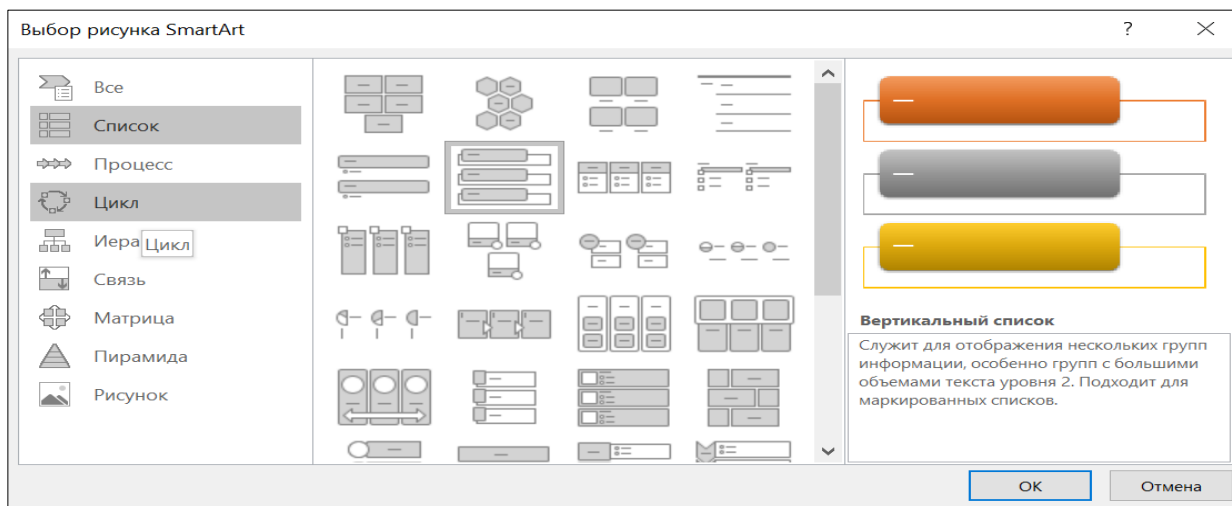
1. Axborot va uning turlari, o'lchov birliklari
2. Matnli va sonli axborotlarni kodlash
3. Matnli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft Word
4. Jadvalli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft Excel
5. Taqdimotli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft PowerPoint
6. Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari. Microsoft Access
7. Korrelyasion-regrission masalalar
8. Kompyuter tarmoqlari
9. Internet xizmatlari
10. Axborot xavfsizligi

3.1) **Вставка** vkladkasidan **SmartART** buyrug'i bilan smart figuralarni slaydga o'rnatish.

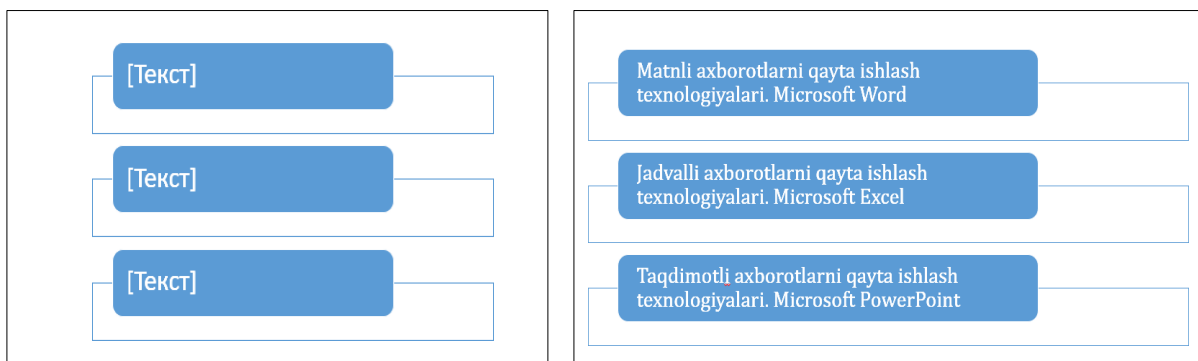
Вставка vkladkasidan **SmartART** buyrug'i berilsa **Выбор рисунка SmartART** (**SmartART** rasmini tanlash) dialog oynasi ochiladi (1.5.8-rasm.). Bu oynani chap tomondagi paneldan **Список**'ni faolashtirilib ochiladigan figurali tasvirlardan **Вертикальный список** (Vertikal ro'yxat) tanlanib, **ОК** tugmasi bosilsa, tanlangan figura slaydga o'rnatiladi (1.5.9-rasm.).

Figurani [Текст] yozuvli uchta maydoniga “Matnli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft Word”, “Jadvalli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft Excel” va “Taqdimotli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Microsoft PowerPoint” matnlari yozilsa slayd figuralari 1.5.10-rasmda keltirilgan ko‘rinishni oladi.

3.2) Slaydga o‘rnatilgan figuralarni ko‘rinishlarini o‘zgartirish mumkin. Buning

1.5.9-rasm.

1.5.10-rasm.

uchun slaydga joylashtirilgan smart figura faolashtiriladi va lenta satriga qo‘shiladigan (1.5.11-rasm.): **Конструктор** vkladkasini **Изменить цвета** buyrug‘i bilan taqdim qilinadigan ranglar palitrasi bilan figuraning ranglari o‘zgartiriladi;

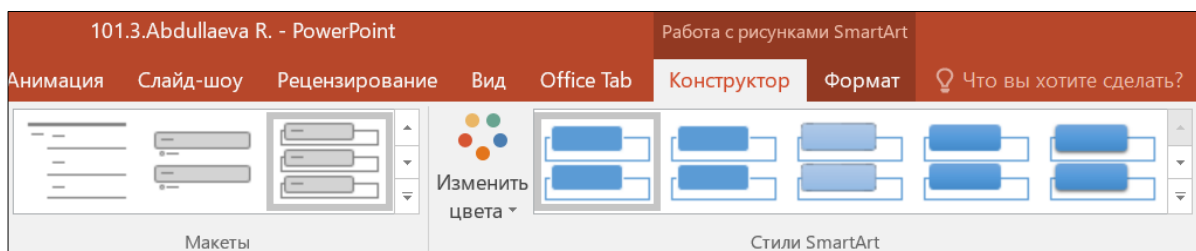
Конструктор vkladkasini **Стили SmartART** guruhi bilan taqdim qilinadigan figuralarning turli ko‘rinishlaridan birini tanlash mumkin (1.5.11-rasm.). Natijada slaydga joylashtirilgan figura 1.5.12-rasmda keltirilgan ko‘rinishga ega bo‘ladi.

1.5.4-vazifa. Taqdimot slaydlariga dizaynlar o‘rnatish.

Taqdimot dizayni deganda, barcha slaydlar uchun dizaynni yagona ko‘rinishini tanlash tushuniladi. Tanlangan dizayn bilan taqdimotning barcha

slaydlarda fon, sarlavha, matn va boshqa ob'ektlar yaratiladi. Har bir taqdimot dizayni alohida nomga ega bo'ladi. Masalan, **Аспект**, **Атлас**, **Интеграл** va h.k. kabi (1.5.13- rasm.).

Тaqdimotga dizayn o'rnatish:

1.5.11-rasm.

- 1) Taqdimot faollashtiriladi. **Вставка** vkladkasidan **Дизайн** buyrug'i beriladi;
- 2) Lentada ochilgan oynada **Дизайн** maketi taqdim etiladi. Bu maketlar ustida sichqoncha ko'rsatkichi yurgizilganda, mos ravishda taqdimot slaydlari ularga mos ravishda o'zgaradi. Masalan, dizaynni **Аспект** turi tanlansa joriy taqdimot slaydlari

1.5.12-rasm.

